Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 164. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 25, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО НЕБЕЗПЕКУ ІЗОЛЯЦІОНІЗМУ

Денвер, у стейті Колорадо. — У своїй великій передвиборчій промові, виголошеній крізь радіо й телевізію, неначе у відповідь свому конкурентові, сенаторові Робертові А. Тефтові, кандидат на номінацію на кандидата на президента від Республіканської партії, ген. Двайт Д. Айзенгавер остеріг країну перед небезпекою ізоляціонізму, тобто повного самовідокремлення Злучених Держав від решти світу:

„Люди, що твердять, наче б Америка могла відокремити себе в своїх кордонах; або ті, що думають, що ми мало або й зовсім не маємо ставки в решті світу й не дбають, що з ним станеться; і ті, що діють так, наче б нам не треба було приятелів для оборони волі, — такі особи не знають або не відчувають, що вони підіймають не виправдану гру з миром... Такі люди — це не друзі миру або безпеки Америки. Вони живуть у минулому. Їх порада це не освітлення власного інтересу. Це порада майбутнього самогубства, а американський нарід нераз і не два доводив, що не буде підтримувати тієї глупої й короткозорої доктрини".

В іншому місці своєї промови, сказав Айзенгавер таке: „Оця чорна картина може бути картиною нашої долі, якщо ми послухали б фальшивих пророків, що дораджують нам жити відокремленим життям; або послухали тих, що проповідують, щоб ми не робили нічого, тільки втримували руйнуючу силу для відплати на випадок, що росіяни підуть проти нас. На ділі, чому то армії мають виступати в похід, коли комуністи можуть рахувати на самі політичні підкорення, такі, як вони осягнули в Чехословаччині? Коли політичні комісарі роблять таку роботу, то Червона Армія може зберігати свою амуніцію для інших цілей. Це буде наслідок ізоляціонізму".

Потім Айзенгавер проголосив чотири умови для безпеки Америки, а саме: 1. дати знати світові й совєтським сателітам, що Америка змагає до миру; 2. не можна хитатися в американській підтримці для Об'єднаних Націй; 3. нам не можна „латати" наших дій в закордонних справах, а скласти позитивну програму; нам треба бути сильними, бо нема легкого шляху до миру.

Конґрес хоче закінчити свої наради 5 липня

Вашинґтон. — Провідники Конґресу заявили президентові Труманові, що вони прямуватимуть до того, щоб призначити перерву в працях Конґресу на 5 липня, себто за два дні перед початком республіканської національної Конвенції в Шікаґо. Після наради в Білому Домі, спікер Палати Репрезентантів заявив що справи в цьому напрямку мають „добрий вигляд". Таким чином, Конґрес збиравеся б 4 липня на святочне засідання з тим, щоб наступного дня, 5 липня відбути ще одне ділове своє засідання перед перервою.

Труман закликає Сенат не зменшувати кошти для повітряних баз

Вашинґтон. — Президент Труман закликав Сенатську Комісію Збройної Служби пильнувати Фінансування коштів необхідних на оборонну спроможність країни. Звернення президента викликане чутками, що в Сенаті є думка значно зменшити передбачену на відповідні видатки суму в 2,758,000,000 долярів. Президент, в листі до предсідника Комітету такі задуми назвав „небезпечними". „Ми пильно потребуємо літовища, депо й інші споруди, що передбачені билем Палати. Вони цілком необхідні для цілости нашого оборонного пляну" твердить президент в листі, зазначивши, що предложення цих видатків Конресові були викликані великою потребою.

Сенатор Айвес про „програну війну" в Азії

Трой, Н. Й. — Промовлявши на річних зборах ветеранів заокеанських воєн, що відбулися в Гудсон готелі, у Трой, сенатор Ірвінґ Айвес, зазначив, що теперішню війну в Кореї й Азії можна вважати за програну, бо час, що його належало використати в Кореї страчений.

НЮ ЙОРК ВІТАЄ НАЙБІЛЬШИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

Ню Йорк. — Найбільший, найшвидший і найкращий американський корабель, з назвою „Юнайтед Стейтс", щойно побудований у корабельних варстатах в Нюпорт Нюз, приплив до нюйорської пристані в понеділок в год. 10 ранку серед великої паради, що тривала шість годин. Його вважають королевою моря і передано до орудування підприємству Юнайтед Стейтс Лайнс, якого причал находиться при Вест 46 вулиці. Привіт для нового корабля почали виявляти під час його плавби з Нюпорт Нюз коло морського світильника, відомого під назвою Амброз Лайт. На ньому їхали 1,400 запрошених гостей з усіх шарів громадянського життя. Упродовж шости годин йшли одні водні манифестації за одними, а на вільних прибережних місцях приглядалися цьому тисячі народу. З хмародерів скидано традиційні коріяндоллі крізь вікна, а гудки й свистави з кораблів і фабрик було чути безупину. На воді пописувалися судна пожежної морської сторожі висиланням водних струй, а інші кораблі товаришили „королевій" по обидвох боках. Малі кораблики виглядали як ліліпути коло Гулівера.

Корабель „Юнайтед Стейтс" почали будувати 8 лютого 1950 р. а викінчили у п'ятницю минулого тижня. Він коштує понад $70,000,000, при чому з федерального скарбу видано шляхом субсидій понад $40,000,000. З цього приводу появилися закиди, що це завелика підтримка для корабля, який буде власністю приватного підприємства. Корабель „Юнайтед Стейтс" має пуститися в морську подорож через Атлантик до французької пристані Ле Гавр 3 липня, а в повороті до ЗДА буде пробувати здобути рекорд у швидкості. Тепер цей рекорд, званий „синьою стьожкою", втримує корабель „Квін Мері" з британської лінії Кюнарда. Новий корабель можна буде оглядати в суботу за вступом одного доляра для дорослих, а 50 центів для дітей.

У СЕНАТІ УХВАЛЕНО РАТИФІКУВАТИ МИРОВІ КОНТРАКТИ З НІМЕЧЧИНОЮ

Вашинґтон. — Сенатська комісія закордонних справ одобрила мирові контракти з Західною Німеччиною, одначе додала засторогу, що президент не повинен висилати більше американського війська за море. Не зважаючи на прохання департаменту стейту, щоб мирового договору не пояснювати наче б з цим ішло обмеження дальшої висилки американських військ, сенатська комісія витривала при своїм. Це може мати некорисний вплив на ратифікацію договору у Франції й Німеччині. Осторогу в виді вияснення, зголошену сен. Борк Б. Гікенлупором, ухвалено 6 голосами проти 3. Тут іде на ділі про інтерпретацію традиції, чи президент Злучених Держав має право висилати війська поза кордони ЗДА без поради Конгресу. Повний Сенат має ратифікувати ці договори ще перед своїм розпуском у перших днях липня.

Індійський парлямент досліджує справу залежности комуністів від Москви

Ню Дельгі, Індія. — Нижча палата індійського парляменту має провести слідство над тим, чи комуністична партія Індії дійсно керована Москвою. Внесок на проведення цього слідства поставили самі комуністи після того, як перед трьома тижнями бувший комуніст д-р Сінга предложив документи, які виказували, що індійські комуністи дістають інструкції з Москви, Праги та Ляйпціґу і виголошують свої промови в індійському парляменті — написані закордоном. Д-р Сінга наводив місце з тайного протоколу між Гітлером і Сталіном про те, що Совєти плянували поширити сферу своїх сплливів аж до Індійського океану. Комуністи твердять, що предложені д-ром Сінга документи „фальшиві, сфабриковані і підроблені", та змагають до того, щоб ворожо настроїти членів парляменту до комуністів. Д-р Сінга предложив тайні документи, що находяться в американських руках у Західному Берліні, поточні совєтські публікації, що вияснюють політику світового комунізму, та мапу, видану Совєтами 1950 року, яка виказувала, що Кашмір принележить до Британії.

Міжнародний Суд кінчає переслухання в іранській кризі

Гаґа, Голяндія. — Міжнародний Суд у Газі закінчив переслухування в справі англійсько-іранського нафтового непорозуміння, що виникло після безплатного удержавлення всієї нафтової продукції в Ірані, що досі була англійською власністю. Англійський представник сер Ерік Беккетт заявив, що вирішення Суду мусять бути справедливі, бо „той Суд є основою довір'я, яке держави світу мають до нього". „Коли знищите цю надію, говорив Ерік Беккеретт, то зникнуть уся надія і вигляди на те, що панує право". Іранський представник, прем'єр Моссадеґ перед своїм від'їздом після чотиритижневого побуту в Газі, зложив перед журналістами заяву, що іранський нарід тільки тоді визнає рішення Суду справедливими, коли Суд узнає себе некомпетентним вирішувати цю справу. Прем'єр Моссадеґ ствердив, що він ні ніхто з його наступників не змінить іранського становища в справі удержавлення нафтової продукції.

Помер о. Мирон Данилович

Нюарк, Н. Дж. — Місцеві організації дістали телеґрафічну вістку з Майамі, на Флориді, що там помер у неділю 22 червня місцевий парох при українській гр. кат. церкві, о. Мирон Данилович, який давніше був довголітнім парохом при церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, заки звідти перенісся до Майнерсвил, у Пенсилвенії. Знеможений недугою ревматизму перейшов у тепліший клімат на Флориду, де помер у 74 році життя. Покійний походив з с. Підгородці, повіту Стрий, в Галичині. Після матури в українській гімназії у Львові вступив на теологічні студії львівського університету, а після висвячення митр. Андрієм Шептицьким в 1903 р. приїхав до Злучених Держав, де відзначився не тільки ревною душпастирською працею, але й громадянською разом з колишніми піонерами українського руху в Америці. До У. Н. Союзу вступив в 1911 р., коли був парохом у Латроб, у Пенсилвенії, а пізніше душпастирював довший час у Ансонії, у стейті Конектикат. На XII. Конвенції У. Н. С. у Вилксбері 1912 р. був вибраний головним радним У. Н. С. і залишився членом до смерти. В. И. П.

НЮ ЙОРК ВІТАЄ НОВОГО КОРОЛЯ ОКЕАНІВ

Минулого понеділка заплив до порту в Ню Йорку, який буде тепер його „домом", новий найбільший і найшвидший люксусовий корабель „Юнайтед Стейтс", що його зустріла вітальна фльота різнородних портових і прибережних кораблів вже перед вступом до порту. Опісля десятки тисяч ню-йорчан приглядалися та вітали нового морського велиkана, як він плив по Норт Ривер до призначеного йому причалу 86 при 46-ій вулиці.

АЧЕСОН В ЛОНДОНІ

Британський секретар закордонних справ Ентоні Іден (справа) вітає на лондонському аеродромі державного секретаря Діна Ачесона, що приїхав на важливі наради міністрів закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції в справах „спільного заінтересування"

АЧЕСОН ПРИБУВ ДО ЛОНДОНУ НА ВАЖЛИВІ НАРАДИ

Лондон. — Державний секретар Дін Ачесон прибув вчора літаком президента Трумана до цеї англійської столиці, де він відбуде важливі наради з міністрами закордонних справ Англії і Франції та іншими високими представниками. На аеродромі секретар Ачесон заявив, що предметом великодержавних нарад будуть „важливі спільні завдання". В поінформованих колах вважають, що цим важливим спільним завданням є дальша консолідація політики цих трьох великодержав у відношенні до актуальних світових проблем. На порядку нарад міністрів будуть справи Европи, Орієнту та Далекого Сходу. В першу чергу міністри правдоподібно намагатимуться розв'язати низку проблем, зв'язаних з участю Німеччини в західній обороні та усунути деякі перешкоди, що ще могли б стояти на шляху до ратифікації мирового контракту з Німеччиною. Завданням міністрів буде узгіднити їхню спільну відповідь на останню нову совєтську пропозицію відносно чотиро - державної конференції в справі об'єднання Німеччини. Вже раніше були поголоски, що Франція і Британія своїми поглядами та наставленням в цій справі різняться з поглядами Злучених Держав і це правдоподібно було головною метою совєтської дипломатичної акції, скерованої тепер насамперед на те, щоб порізнити аліянтів між собою. Крім того, на порядку нарад міністрів є теж справи Близького Сходу, в яких Злучені Держави є невтральні, але глибоко заінтересовані з уваги на загальне міжнародне положення. У зв'язку з побутом Ачесона в Лондоні відбудеться ще теж низка інших дипломатичних нарад.

Створення нового антисовєтського об'єднання в Европі, без українців

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" з 24 червня приносить інформацію Ґеррі Шварца про акцію Адмірала Алена Ґ. Кирка, що закінчилася об'єднанням російських й неросійських груп політичної еміграції з-під СССР в Німеччині. „В результаті конференції, що тривала в Мюнхені у Німеччині від минулої середи до суботи, організації, що представляють російські й неросійські народи СССР, утворили опікунчий комітет „Радіо Визволення" в 10,000 ватт, що постане в Лямпертгаймі біля Мюнхену", повідомляє інформатор. Ця нова радіовисильня, що її фінансує і керує нею Комітет для звільнення народів Росії, очолюваний генералом Кирком, має за завдання пересилати в СССР передачі російською, українською й ін. мовами народів СССР. Нове об'єднання постало внаслідок дворічної посиленої праці в напрямку створення політичного центру для активної пропаґанди проти сталінського режиму. Успіхи такого об'єднання в минулім році виявились дуже короткотривалі з найрізніших причин. До нового об'єднання увійшли чотири групи великоросіян та представники організацій Вірменії, Грузії, Білорусі, Північного Кавказу, Туркестану та Азербайджану. Спостерігачі підкреслюють, що об'єднання це лише часткове, бо до нього не увійшла російська група Національно-Трудового Союзу, що має марку профашистівської організації. „Адмірал Кирк був неспроможний притягнути до спільної конференції в Мюнхені представників головних українських організацій на вигнанні... Українські організації головно настоювали, як на передумові об'єднання з іншими групами, що ці групи дадуть у якійсь формі запевнення на користь вільної і незалежної України, яка б повстала після падіння совєтської держави". Американський комітет одначе є тої думки, що самі „меншості" матимуть рішення, чи вони бажають бути частиною якоїбудь майбутньої демократичної Росії.

НИЩІВНА АКЦІЯ АЛІЯНТСЬКОЇ АВІЯЦІЇ В КОРЕЇ

500 АЛІЯНТСЬКИХ ЛІТАКІВ ЗНИЩИЛИ 5 НАЙБІЛЬШИХ ВОРОЖИХ ГІДРОЕЛЕКТРИЧНИХ СТАНЦІЙ

Токіо. — Напередодні другої річниці вибуху корейської війни понад 500 аліянтських літаків з баз в Південній Кореї та з авіоматок виконали нищівний налет на 5 найбільших гідроелектричних станцій в Північній Кореї, яких досі ще не бомбардували. Ці станції були головним джерелом енергії для величезного комуно - китайського індустріяльного комплексу в районі Мукден в Манджурії. Представник аліянтського командування опісля заявив, що ця атака була найбільшою й найсильнішою поодинчою атакою за весь час корейської війни. Атаковані електростанції, не зважаючи на сильну в поодиноких випадках протилітунську оборону, були знищені на 90 відсотків і практично перестали існувати. Головна атака була скерована проти гідроелектричних інсталяцій на ріці Ялу в місцевості Супунґ, віддаленої заледви на 1,000 ярдів від комуно-китайської території через ріку Ялу. Після налету з цеї електростанції, що має довгу на 3,000 стіп гать через ріку Ялу та продукційну спроможність на 600,000 кіловатів, залишились тільки руїни. Інші літаки виконали таку саму нищівну атаку на дві електростанції на ріці Сонґчон та два резервуари Чанґджін в північно-східній Кореї. В тому величезному налеті аліянтська авіяція втратила тільки один літак а п'ять інших були легко пошкоджені, але не було жадних втрат в аліянтській залозі. Цей налет, — виходило б, був повною несподіванкою для ворога. Для протиакції не з'явився ані один ворожий літак. При цій нагоді виявляється, що впродовж двох років дотеперішньої війни аліянтська авіяція старанно оминала, щоб не знищити тих електростанцій, які постачають електричну енергію так для Кореї, як і для Китаю. В нападі взяли участь майже всі роди аліянтських бомбардувальників, змобілізованих для корейської війни. Чиста і ясна погода тільки сприяла нападові, наслідки якого для червоних рівнозначні з програною величкою битвою.

Аліянти продовжують перевірку червоних полонених

Токіо. — Продовжуючи заповіджену перевірку червоних полонених на острові Кодже, аліянтське командування табору перевірило вчора понад 5000 полонених, щоб ствердити, хто з них бажає собі повороту до опанованої комуністами своєї країни, а хто волить залишитися на аліянтських територіях. Кожному полоненому поставлено вісім запитань і в цьому одно головне: чи він протиставитиметься силою проти евентуальної примусової репатріяції. Точного висліду перевірки не проголошено, стверджуючи тільки загально, що теж цим разом більше ніж половина полонених заявляється рішучо проти репатріяції і готова протиставитись силою проти насильної репатріяції. Під час перевірки не було жадних спроб спротиву з боку комуністів. Офіціяльна комуно-китайська пропаґанда продовжує свої напасті на аліянтів за „знущання" та „беззаконність" у відношенні до полонених.

Малік перешкоджає голосуванню над резолюцією в ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Яков А. Малік користає з того, що він черговим предсідником у Раді Безпеки ОН та довгою промовою не допускає до голосування над резолюцією ЗДА, яка домагалася, щоб Міжнародний Червоний Хрест прослідив совєтські обвинувачення в справі бактеріологічної війни в Кореї. Малік сам собі уділив голосу та промовляв ціле пополудне, домагаючись, щоб ще перед дослідженням справи бактеріологічної війни запросити на переслухання до ОН Червоний Китай та Північну Корею. Представник ЗДА Ернст А. Гросс пригадав Малікові, що він повторяє свою тактику з серпня 1950 р., коли він не допустив до дискусії в Раді Безпеки над війною в Кореї, домагаючись, щоб запросити до ОН Північну Корею. Цікаве ще й те, що Малік зовсім не згадував про ратифікацію Женевської Конвенції в справі заборони війни при помочі бактерій, якої він раніше домагався. Зробив він це тому, що Рада Безпеки відослала б цю справу до Розброєневої Комісії ОН, де Малік не мав би права „вета" і тому, що він жде на інструкції з Москви і не хоче допустити до дискусії перед середою, коли ті інструкції мали б прийти.

Будуть русифікувати румунську мову

Відень. — Натякають, що зачнуть русифікувати румунську мову. Таке видно з того, що член Центрального Комітету Румунської Комуністичної Партії Леонте Рауту помістив у черговому комінформівському журналі статтю, в якій пише, що румунська мова була „штучно латинізована". — Завданням мовознавців, наказує комуністичний ватажок, є очистити румунську мову від усіх тих слів, що їх не розуміє румунський нарід. „Слов'янські мови мали великий вплив на творення румунської мови в минулих віках. Найпильніше завдання румунських мовознавців — це вивчати ті слов'янські внески до румунської мови".

СОВЄТИ ЗВІЛЬНИЛИ СХОПЛЕНИХ НІМЦІВ

Гельмштедт. Німеччина. — Совєтські і комуно-німецькі власті звільнили без будьяких вияснень 43 західно-німецьких робітників, схоплених попереднього дня совєтськими вояками та комуно-німецькою поліцією під час праці на місцевій залізниці біля кордону. Совєтські вояки та комуно-німецькі поліцисти перейшли кордон та під загрозою вжиття зброї схопили тих робітників. Десятьом іншим робітникам пощастило втекти, хоча червоні були відкрили за ними справжню канонаду. Випадок стався після того, як большевики, „поправляючи" свій кордон, зголосили претенсії до шматка території, через яку переходить залізниця. Після схоплення робітників, комуно - німецька поліція проголосила пересторогу для західно - німецької поліції, щоб вона не зближалася до цеї території, але у відповідь на цю пересторогу західно - німецька поліція не тільки сама створила кордон на тому відтинку, але ще й дістала відповідні підкріплення з боку місцевого британського гарнізовну. Тепер цей відтинок кордону контролюють і німці і британські вояки. Досі з комуністичног боку не було жадних спроб протиставитись тій контролі, натомість большевики звільнили схоплених попереднього дня робітників.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	$ 6.50	Three months	$ 3.50
На три місяці	$ 3.50	One year	$12.00
На рік	$12.00	Six months	$ 6.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДИПЛОМАТИЧНИЙ РУХ

Цей тиждень належатиме до найбільш рухливих в міжнародній дипломатії, центром якої буде тим разом Лондон, столиця Британії. При цьому інтересно, що цей дипломатичний рух, від якого може залежати дальша доля світу та який відноситиметься до направду ґльобальних проблем, не попереджено звичайним в таких випадках розголосом ані щодо його розмірів, ані щодо його важливости. Навпаки, все це має характер більшої або меншої „припадковости" і „принагідности", що ще тільки підкреслює далекосяглість і важливість самих нарад, бо переконує, що конференції відбудуться не для розголосу, але направду для важливих рішень.

Осередком тої великої дипломатичної активности буде державний секретар Дін Ачесон, що поїхав до Лондону формально на те, щоб прийняти почесний диплом, признаний йому Оксфордським університетом. Але „при тій нагоді" він відбуде наради з британським секретарем закордонних справ Іденом та іншими політичними і військовими представниками. Предметом нарад буде загально „справа Німеччини і Кореї". З тої самої „нагоди" побуту Ачесона в Лондоні відбудуться теж його наради з американськими дипломатичними представниками в европейських країнах, включно з недавно призначеним американським амбасадором в Москві, Джорджем Кеннаном, який вже виїхав до Лондону.

В тому самому часі буде в Лондоні теж французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, і „з тої нагоди" відбудеться конференція „трьох великих", з поширеним предметом нарад на низку інших справ, включно з війною в Індо-Китаю. Але й на тому не кінець, бо „припадково" на той сам час скликано в Лондоні теж наради міністерства закордонних справ з британськими дипломатичними представниками в країнах Близького і Середнього Сходу. Значить, на порядку цьоготижневих дипломатичних нарад в Лондоні будуть дослівно ґльобальні проблеми в усіх їх аспектах. При цьому інтересно, що в нарадах візьме участь теж британський секретар оборони лорд Александер, який тількищо вернувся з поїздки по Далекому Сході та з відвідин в Кореї. А державний секретар Ачесон, безпосередньо після нарад в Лондоні, виїде ще на відвідини деяких західно-европейських країн і „при тій нагоді" теж матиме наради з найвищими політичними і військовими представниками.

Дипломатичні наради сьогодні не є новістю і до них світ вже призвичаївся та приймає їх без більшого хвилювання і без більших надій, щоб вони могли зробити будь-який перелім в теперішній заплутаній і напруженій міжнародній ситуації. **Проте, заповіджені на цей тиждень наради можуть мати далеко більші наслідки, хоча у їх висліді не підписуватиметься жадних договорів.**

В поінформованих колах вважають, що головним предметом, чи радше ціллю теперішніх нарад в Лондоні буде справа аліянтської єдности у відношенні до всіх тих проблем, які сьогодні хвилюють міжнародну опінію. До цих проблем, які сьогодні більше ніж будь-коли вимагають єдности в аліянтському поступуванні, належать три справжні вогнища в східно-західному конфлікті: Німеччина й Західна Европа, Близький і Середній Схід та Корея і Далекий Схід. Кожна з цих частин світу навколо Совєтського Союзу може легко перемінитися в запальник нової світової війни, бо політична криза на тих просторах, яка триває і збільшується від закінчення другої світової війни, доходить до свого вершка. Дипломатичні засоби для полагодження конфліктів на тих просторах вже вичерпалися або вичерпуються, проте ними конфлікту не тільки не розв'язано, але в багатьох випадках ще тільки загострено. В Німеччині та на европейському просторі, сусідньому із Совєтським Союзом, починають траплятися випадки в ролі схоплених німецьких робітників чи збитого шведського літака, що легко можуть вимагати застосування оборонних клявзуль Атлантійського Пакту. В Кореї аліянти вже сказали і підкреслили своє „останнє слово" і тепер вже тільки від комуністів залежить мир, або війна. На Близькому Сході, зокрема в Єгипті та Ірані, положення увійшло в таку стадію, що кожна совєтська іскра може спричинити експльозію.

Поведінка і акція Кремля в такому положенні призводить до висновку, що Москва могла рішитися на кінцеву розправу із Заходом, заки той Захід ще не завершив своєї оборонної підготовки. На це вказували б теж совєтські зусилля порізнити, „вбити клин". між самих союзників у їх відношенні до поодиноких справ і в той спосіб послабити їхній спільний фронт. Це й мало б бути предметом багатьох „припадкових" і „принагідних" конференцій в Лондоні. Дотеперішній досвід переконує, що власне в найбільш критичних хвилинах західні країни здобуваються на найбільшу рішучість і такої самої рішучости можна сподіватись від них теж тепер.

Глум з оборонця гноблених

„Ненавиджу гноблення глибокою ненавистю, де воно не було б", писав у своїм вірші Віктор Гюґо, 150-річчя народин якого святкує тепер ціла Франція дуже врочисто. Він же ще й сьогодні вважається найпопулярнішим французьким письменником. Про це згадує в журнальному додатку до недільного Ню Йорк Таймс-у Т. Г. Гвайт у своїй кореспонденції з Парижу.

Гвайт пише головно про те, як Кремль та французькі комуністи використовують ім'я та популярність цього письменника для своїх комуністичних цілей, а зокрема для пропаґанди проти Злучених Держав. Гюґо належав до „лівих" письменників давнього періоду, себто тих, що гостро реаґували у своїй літературній творчості на нужду і гніт. При тому він був гарячим французьким патріотом. Як такий гостро зареаґував проти політики американського президента Ґрента, яка по французько-пруській війні схилялася на бік Прусії. Це Гюґо вважав „зрадою" американських ідеалів свободи. Проте він відносився з найбільшою пошаною до таких американських державних мужів, як Джеферсон чи Линколн, та до Америки взагалі, про яку писав: „Америка, я люблю тебе". Та комуністи про все це забувають, а тільки добувають з писань Гюґо таке, що відповідало б їхній протиамериканській кампанії та їхній „мировій офензиві". Іншими словами, малощо не роблять з цього ліберала 19-го століття сучасного комуніста, що слухає Кремля, виправдує злочини Сталіна і бачить спасіння світу — в Москві, щоб таким чином опоганити Америку і ослабити впливи Вашинґтону.

Гвайт, пригадуючи, як Гюґо висказувався про Америку і виявляв свою любов до неї, цитує також і те, що він думав про Росію. Отже про Росію написав Гюґо таке: „Росія це з одного боку зелений овоч, а з другого гнилий". Оцей овоч хотіли б французькі комуністи продати Франції, вживаючи до цього того авторитету, яким втішається славне ім'я Віктора Гюґо. Та й це є тільки наслідуванням цього, що діється на приказ Кремля в Совєтах. Влаштовувані в Совєтах торжества в пам'ять цього письменника почалися куди скоріше, ніж в самій Франції. Його п'єси, що вже давно зійшли зі сцени, ґрають тепер у Совєтах по всіх більших містах, між іншим також у Києві. Але все це з такою самою ціллю, з якою взялися французькі комуністи до святкування пам'яти Гюґо.

Б. Сивенко

ДВА РОКИ ВІЙНИ В КОРЕЇ

Навряд чи в усій новітній історії людства можна вказати ще другу війну, так заплутану і повну парадоксів, як нинішня війна в Кореї. Почати хоча б з того, що за офіційною номенклятурою однієї з воюючих сторін, а саме аліянтів цю війну ще на початку було окреслено як „поліційну акцію ОН в Кореї". І хоч воєнні дії ступнево розгорталися щораз ширше, щораз зростала кількість вояків обох воюючих сторін, впроваджено в дію — і то на велику скалю — всі засоби й роди модерної зброї, — в офіційних матеріялах Командування ОН ніби не помічали наївно-дикої невідповідности терміну „поліційна акція" в прикладенні до того, що в дійсності відбувалося в Кореї. **Вона сама ця термінологія**, її плутаність і недоречність, свідчить про ідейно-політичну (а звідси й воєнно-стратегічну) неясність і нерозбериху в цій війні по аліянтському боці.

Другий парадокс — це склад учасників кожної з воюючих сторін. Війну насамперед почали і провадять самі корейці: північні (сторона нападаюча) проти південних (сторона, що бороніться). Отже маємо, так мовити, війну внутрішню, міжусобну. Перші мали й мають виразну мету — загорнути під своє комуністичне панування і Південну Корею, створити єдину Корейську народну республіку совєтського зразка. Південні корейці, розуміючи ненормальність розірваности, поділу Кореї на дві половини, вже в ході війни висунули вимогу об'єднати Корею в рамах єдиної корейської республіки ліберально-демократичного зразка. Початково ж вони лише боронились перед агресором, відстоювали себе, тобто стан з-перед 25 червня 1950 року — дня старту агресора. Коли б ніхто збоку не втручався, насьогодні Корея вже була б об'єднана, і таким чином національний постулят корейського народу був би, бодай формально, зреалізований.

Та річ у тім, що найменшу питому вагу в цій корейській війні (і саме в цім найбільша її парадоксальність) мають самі корейці — і то по обох боках 38 паралелі; звідси й найменші вигляди на її закінчення саме в інтересах корейського народу. Питання війни в Кореї рішає хто інший і деінде.

Бо вже відразу південним корейцям поспішили на допомогу з своєю „поліційною акцією" американці (формально — держави ОН); а, з другого боку, північним корейцям щораз дужче і більше допомагає червоний Китай на приказ Москви. І хоч американське військо є тепер рішальним чинником по південному боці, а китайські „добровольці" по північному боці, проте офіційно ні ЗДА війни не провадять, виконуючи лише „поліційну акцію" в рамах і на основі ухвал ОН, ні червоний Китай, що послав лише „добровольців". Уже не кажемо про головного аранжера по північно-корейському боці — червону Москву: вона бо зовсім, мовляв, ні при чім у корейському побоєвищі, вона прагне миру і тільки миру!

Ніхто й ніде в офіційних матеріялах держав ОН не ризикнув досі сказати правду: що війну почав і її досі провадить (руками червоних китайців і корейців) саме СССР і провадить її проти ЗДА.

Закривання очей на цю правду, подиктоване незрозумілими для ширшого загалу мотивами, спричинює не завжди здорову критику сучасної зовнішньо-політичної лінії ЗДА, зокрема і особливо на Далекому Сході і в зв'язку з корейською війною.

Бож справді: говорити далі про „поліційну акцію", ведену державами ОН проти північних корейців — вже просто смішно. Всі бо бачать, що з боку ЗДА це справжня війна. А раз так, то проти кого? Яка мета і яка концепція цієї війни?

Так, як нині бачиться американській суспільності, виглядає, що якоїсь певної концепції корейської війни уряд ЗДА не має. З цієї, власне, причини мусів уступити з свого поста головнокомандувача МекАртур. Виглядає, що ЗДА просто весь час чекають — що вчинять червоні і відповідно до їх дій достосовують свої дії. Чи можна в цім випадку бачити певний, бажаний для американської сторони, кінець цієї війни?

Але невже уряд ЗДА такий короткозорий, щоб не бачити того, що бачать інші, загал? Цього допустити ледве чи можна. Очевидно, Білий Дім і Пентаґон у своїм поступуванні керуються певними міркуваннями, які проте хибні вже тому, що непрозорі, неясні загалові. Демократичне суспільство тим то й відрізняється від тоталітарного, що воно може нести жертви, тягар війни лише тоді, коли воно бачить і знає — для чого це робиться.

II

Полишаючи напризволяще в роках 1946-1948 Чан Кай-ші, ЗДА продемонстрували перед усім світом, що вони резиґнують з азійського континенту на Далекому Сході, обмежуючись впливом на Японських островах. Так, власне, зрозумів це і СССР — і в цім укрите джерело і початок його агресії в Кореї руками скомунізованих північних корейців. Те, що ЗДА виступили в обороні Південної Кореї, напевно для СССР було мало ймовірне. Отже СССР якщо навіть йшов на ризико, то дуже мінімальне. Південна ж Корея (як і французький Індокитай) потрібна Кремлеві для того, щоб цілком опанувати далекосхідній азійський континент. Це для Совєтів дуже важливий етап у їх пляні остаточної розгри з ЗДА (які вони вважають за неминучу!) і підбою „під свої нозі" цілого світу. Здається, цієї специфічности совєтської політики агресії недобачив — і ледве чи добачає й тепер — вільнолюбний Захід. **Війна проти Заходу етапами**, повсякчасний активізм, використання усіх „місцевих можливостей" — щоб послабити свого противника — так, на нашу думку, слід формулювати сучасну світову політику Кремля.

Натомість Захід (в першу чергу, очевидно, ЗДА) задивлений в голу небезпеку III світової війни, датуючи її конче вибухом воєнних дій в Европі. В світлі такої настанови ЗДА бачать у корейській війні для себе лише дуже обмежену мету — заслонити перед Совєтами, їх можливим нападом свою головну ключеву позицію на Далекому Сході — Японію. Допустити, щоб під совєтський вплив потрапила Японія, ЗДА ніяк не можуть: це поставило б під безпосередній удар весь їх стан посідання в тихоокеанському просторі.

І саме тому, слід думати, ЗДА так рішучо й негайно (як ніколи й ніде перед цим) зареаґували на підготовлену Совєтами агресію північної Кореї на південну.

Отже, це був **відрух оборони**. Звідси і такий чудернацький перебіг (з аліянтського боку) корейської кампанії. Бо з хвилиною, коли — як здавалося — оборонну ціль осягнуто, тому, що північних корейців було викинуто назад на їх територію, — почалось тупцювання на місці: ЗДА не знали, що робити далі. Це вочевидь виявилося, коли ворог не злякався завданого йому — здавалося — нищівного удару — і ввів у дію „китайських добровольців". Почався відступ аліянтських військ аж за 38 паралелю. Війна затягнулась: червоні не мали сили викинути аліянтів з Кореї, а аліянти (фактично, американці) не хочуть виграти війну, бо не хочуть зачіпати червоний Китай (насамперед, зброєвий арсенал і базу червоних — Манджурію), хоч китайські „добровольці" становлять нині головну бойову силу червоних у Кореї.

Тепер вже всім ясно, що свою пропозицію почати переговори про „завішення зброї" червоні мали на увазі виграти час для поповнення і скріплення своїх потріпаних частин. Це їм цілком удалося, і тому вони настоюють тепер на таких вимогах, на які аліянти могли б хіба погодитися в тім разі, коли б зважилися цілком загубити свій престиж. То була б подвійна перемога червоних.

Отже так, як виглядає сьогодні, кінця корейській війні не видно, а ключ до її припинення перебуває в Москві.

Мирослав Прокоп

УКК і визвольна боротьба

III.

Основне завдання кожної еміґрації — допомога визвольній боротьбі власного народу

Із зробленого в попередній статті ствердження, що основні визвольні сили українського народу знаходяться на українських землях та що там в першу чергу рішатиметься доля України, треба зробити висновок про допоміжну ролю еміґрації у визвольній боротьбі.

Коли поминути технічні справи, суть допомоги сучасній Україні, що її має дати вся українська еміґрація, це довести до того, щоб сучасна визвольна боротьба українського народу знайшла повне зрозуміння в зовнішньому світі та щоб світ цей у відповідний момент визнав право українського народу на справді незалежну державу на його власній території. Коли перенести цю вимогу на ґрунт Америки, то треба її з'ясувати, як завдання керівних чинників української політичної еміґрації, а також Українського Конґресового Комітету, як верховної організації американських українців, довести до того, щоб у майбутній політичній декларації американського уряду в питанні його ставлення до народів поневолених в СССР, знайшовся виразний уступ, про те, що на території СССР, а передусім УРСР живе український нарід, який в 1918 році побудував свою Українську Народну Республіку, її захищав збройно перед наступом російських імперіялістів всіх форм, за неї боровся впродовж останніх тридцяти п'яти років і бореться до сьогодні і тому, на випадок нових перемін на Сході, має право на віднову повної державної незалежности. Це мала б бути політична декларація, яка спрецизувала б становище Америки до українського народу і яка зарівно в моральному, як і практично-політичному відношеннях дала б поважну допомогу українському народові в його визвольній боротьбі, так як таку допомогу в свій час дала полякам 13 точка декларації Вилсона або чехам становище Америки в питанні їхньої самостійности.

Коли однак згадуємо ці два прецеденси, зразу треба зробити одне застереження, тому що іменно в нас на ці історичні аналогії залюбки покликаються ті, що в питанні здобуття незалежности нехтують центральною ролею визвольної боротьби на рідних землях. Бо коли у випадку напр., чехів згадане становище Америки могло перерішити справу їх незалежности, в нас воно могло б стати тільки важливим допоміжним чинником. Во в час, коли по упадку австро-угорської монархії в 1818 році практично не було серйозних кандидатів на поневолювання чеського народу, у нас, упадок сталінської імперії, зовсім не означає кінця російських чи інших прагнень поневолювати Україну. Тому тільки тоді, коли в критичний час знайдуться на Україні організовані революційні сили, які зуміють протиставитись наступові новітніх денікінців і ґалерів, тільки тоді прихильна закордонна декларація зможе мати фактичне приміщення на українських землях.

Ми скажемо більше, а саме, що тільки при умові активної боротьби на українських землях, веденої там організованими революційними силами, Америка зможе вважати відповідним дати їй моральну піддержку, вже хоч би тому, що прагнучи до ліквідації большевицького центру агресії, Америка у власному інтересі прагнутиме до співпраці тільки з дієвими силами даних народів на їх власних землях, що її завдання зможуть облегшити. В тому заключається також причина, чому Український Конґресовий Комітет, як українсько-американська установа, даючи допомогу українському визвольному рухові, діє зарівно по лінії інтересів визволення України, як і в користь Америки.

Коли з такого становища аналізувати дотеперішні акції УКК в користь української визвольної справи, то треба сказати, що в їх основі були досі положені правильні елементи. Передусім своїм, згаданим вище ствердженням, що центральні визвольні сили знаходяться на українських землях і що іменно там рішатиметься доля України, УКК зробив великий крок вперед у розвитку самої постановки української визвольної політики закордоном, відкидаючи плекану часто по різних еміґраційних середовищах фантастику інтервенційщини і неоправданих претенсій до чужих сил та критично оцінюючи існуючі на еміґрації намагання творити центри, що, нехтуючи визвольною боротьбою на рідних землях, турбуються не так тим, як дати допомогу воюючій Україні, але радше тим, як себе перед чужим світом зарекомендувати в постаті майбутніх керівників української держави.

Водночас УКК, точніше його Четвертий Конґрес, виказав достаточну політичну мужність і далекозорість, заявляючи своє позитивне становище в першу чергу до України, що бореться, до Української Повстанської Армії і до її політичного проводу, Української Головної Визвольної Ради. І треба сказати, що в цьому своєму становищі УКК не помилився. Передусім в такій постановці він був підпертий тисячами голосів американських українців, що при різних нагодах, зокрема з приводу смерти ген. Чупринки по всій Америці маніфестували свою єдність з воюючою Україною та своєю жертвенністю створили фінансову базу для дальшої діяльности УКК.

Крім того, завдяки такому позитивному відношенню до боротьби на рідних землях, УКК був спроможний за останні три роки провести справді імпонуючу діяльність серед американського світу. Вистачить переглянути се-

(Продовження на 3-ій ст.)

В. Барка

ВІДПОВІДЬ

(2)

Наступні обриси двох поглядів будуть дуже недоскональні, через їхню побіжність і деяку випадковість висловів — це все написане в короткі хвилини. Тяжко відривати філософські думки від живих тканин образного і емоційного слова. За все, що тут, в коротких абзацах, не точне і не повне, прошу прощення.

В філософії П. Тичини — Дух живої вселенської гармонії, як творчий, з безгнівною вдачею і феноменністю, що нагадує дещо з Йоґіки і вчень Фіхте і Шеллінга, — викликає і, змінюючи, визначає все. Тут — ніби золотий „музичний пантеїзм", виражений в загальній картині космічної оркестрики. Концепція П. Тичини, як вона виспівалася в „Соняшних клярнетах", є модерна концепція музичного ладу в світовому житті (В сиву старовину оформилася, напр., в музиці сфер Пітагора; в середньовіччя — в поетичній космології Данте), характерна для символізму початку XX сторіччя, і вона в цілому, як переважно естетична, досить виразно входила в протистояння з традиційною концепцією християнства:

„Не Зевс, не Пан, **не Голуб-Дух** —
лиш соняшні клярнети".

(підкреслення в 1. рядку наше. — В. Б.)

Але в крузі народного українського життя, з несказанно милим освітленням його — таким прекрасним, яке є тільки в споконвічній нашій пісенності з її найнебеснішою злагодою і найжемчужнішими барвами: — тут уже оповита глибоким побожним співом вся недоля батьківщини нашої; так золотострунно оспівана і оплакана вона незриданними сльозами, як ще ніколи не було в поетичному слові на землі.

Музична стихія в концепції П. Тичини, як сама природа світового буття, виявляється в видимому світі в прекрасних символах поезії. Найкращий знак і вираження тієї стихії того Духа живої музики є метафоричний образ „соняшних клярнетів".

Якщо людське життя будувати згідно з порядком прекрасного, що є в музиці, себто згідно з законами вселенської гармонії, — тоді це життя позбавиться звірських кривавих драм: почнеться нова ера для нас, у спорідненості з любою і щирою природою.

Пізніше П. Тичина, під тиском револьверного марксизму-ленінізму зрікся своєї концепції і спожив таку „овердозу" з „Краткого курса", що його єдиний в історії світової поезії „орфічний" геній заснув страшним сном. На місці його задзеленчав моторошний привид частушечника з балалайкою.

Але віримо в пробудження! Мусимо вірити.

Я неохоче веду тепер перо, згадавши собі роки минулого — вся моя любов до творчости пережила багато втіх, милуючись на той поетичний Тичининський ранок української народньої душі, на її воскресіння з гробу.

Тепер височіє червона каторга. Однак, надія наша жива; ніякими громами диявольської лютости не вбити її. Наше світло вже піднімається з нещастя світового — до зеленого обрію.

Віра дужча за всі світові гармати.

Я наважуюся забрати час на коротку сторінку з власними поглядами.

Музику нам дозволено мати в формі мистецтва, як умовне подіб'я всього незбагненного, що відбувається на межі неба і землі, не на видимому обрії, а скрізь — при вході світляних сил від сонця всіх сонць, — у сферу нашого буття; скрізь, в океанічних вибухах незнаного „звучання", вирішується доля існуючого; симфонічними „пожежами" виговорюється прийдешній зміст його.

Сама світлиця, де шириться одухотворене творче сяйво від Вселенського серця є скрізь: обіймає час, як і простір (ґрунтовно і прецизно це розібрав в моїй поемі „Батько й син" — проф. Ю. Шерех: „Етюди про незрозуміле"); і присутна в них. Не дано бачити її, бо згинули б, мов порошинки, від зверхмірної ясности, що викликає світи до розвитку. А серце відає — лише слухаймо його щирого голосу.

Джерело музики — там де входження надсвітного світання здійснюються найближче — в самій сфері серця; і музика, власне, є не природа буття, але „піднесення" емоційно-звукова драма прагнення духовного єства, з'явленого в „образі і подобі", — до збереження свого і до розквіту: краплині роси дозволено пережити величність сонця — в райдужній іскрі, так і нам дозволено в злагоді „бетговенського" звучання відчути краплю самопочуття Божого, з безконечної святости світла, що ллється через „вікна" нашого існування.

В піднесенні індивідуальности, що кожна душею велика, як весь т. зв. „матеріяльний" універсум, до пізнання будови і життя світу невидимого, щоб діяти в згоді з його силами, відкривається єдиний і справжній порятунок для людства в еру безперервних катастроф, що прискорено одна по одній загрожують кинути світ з його культурою в здичавіння і навіть в безодню загибелі.

Без цього, при пануванні матеріяльних інтересів, не порятують жодні суспільні системи, хоч би були накреслені в згоді з уявленнями про найпрекраснішу музику сфер.

Як поетичний твір в душі автора розвивається згідно з законами образно-символічного думання, себто, іншими, ніж математичні, хоч знавці, аналізуючи твір, знаходять дивні математичні порядки в будові, — то так само і всесвіт: вивчаючи його, ми гадаємо, що керівні закони в ньому математичні, бо скрізь їх виявляємо, де не торкаємося до „матерії"; а насправді, всесвіт, як єдине і ціле „явище" розвивається згідно з законами „надлогічними" — до них здалеку, як крапла на океан, подібні ті, що діють в поетичній творчості.

В законах „надлогічного" діє чудо його повній і абсолютній могутності; приступна ж для нас змістовна мова чуда, коли воно весь час перед нами (от, небо, що розглядаємо над собою — чудо в його повнім образі) — є ніби мова нечутної музики, що сприймаємо як реальність, хоч багатоланкова відповідність її — нашим почуттєвим поривам схована від логічного пізнання. (Мої погляди висловлені в збірках поезій: „Апостоли" і „Білий світ")

Кожен має право обстоювати свій погляд, і це право всі зобов'язані шанувати.

Нікому не вільно робити замахи на творчість автора, який виробив власний погляд і висловив його в віршах. Недоброзичливість не сміє очорнювати поета і відбирати право на випрацювану власність.

Я б не писав навіть цієї статті, якби „Енко", а за ним Т. Осьмачка супроти мене, як автора, не вчинили недоброго замаху, оббудувавшись колосальними декораціями патріотичних фраз і підвівши високоморальну базу під свої обмови. Просто мушу захищати свою творчість; бо, як говориться: „на похиле дерево й кози скачуть". Я не є такий „кроткий", як з глумом говорить про мене „енко", можу навіть огризнутися.

Хочу сказати напасникам ось що: слухайте обидва, чи ви, може, одна особа!.. Всі поемки і вірші до останнього рядка, які я написав, належать тільки мені і більше нікому. Всі написані незалежно, бо народилися з стану мого почуття; взагалі, я пишу лише і лише тоді, коли серце звелить. Ніколи я не претендував не то на перше, а взагалі на жодне ранґове місце в поезії. Повторюю, ніколи і ні в кого не відірвав ні листочка від лаврів слави. Про багатьох, що гарно складають поезії, писав захоплено, як їм про це вже мабуть, ніхто не напише. Крім поезії, в мене в житті вже нічого немає. Зоставте мене в спокої! Беріть собі всі лаври з галуззям, з корінням, з пруттям, з листям — нічого, нічого мені не треба. Я маю єдину мету, а що... не треба! Не скажу!

(Закінчення буде)

Д-р Микола Кушніренко

За нові організаційні основи

(До уваги П'ятого Конгресу Американських Українців).

З прибуттям нової іміграції надзвичайно зросли потенціяльні можливості українського громадського життя у ЗДА. Але останні два роки практично виявили його дійсну мізерію, що має свою вибітку у числах Національного Датку на Народний Фонд. Лише п'ятина, (20%), свідомого громадянства виконує свій національно-громадський обов'язок. Багато можна найти суспільно-психологічних причин цього явища і чимало можна б подати, в цій же площині, рецептів для направи цього лиха. Але крім цього важливого аспекту нашого громадського життя, є ще один — організаційний.

Нова ситуація вимагає й нових організаційних рамок та підстав для українського життя в ЗДА.

У „Свободі" ч. 96 ц. р. читаємо: „Натворили ми тут тих наших організацій, що їм уже ліку не знаємо. І то часто тільки на те, щоб дехто міг про себе давати знати. Мовляв, без нього не обійдеться в громаді. Це може бути особа, а може бути і група". Далі „Свобода", ч. 138 ц. р., згадуючи про „невиправдану відсутність публіки на громадських імпрезах, пише: „Вважаємо, що однією з головних причин цього є наша розпорошеність та розгубленість, як в ідейній так і організаційній ділянках..."

Кожна, хоч трохи спостережлива людина не може не зауважити, що коло 60% всіх цих „організацій" є паперовими установами, що в ліпшому випадку збіраються раз на рік, щоб вибути пікнік і вибрати ту саму управу. Часто такі організації, особливо політичні, у менших скупченнях українців складаються з кількох душ, їхня діяльність обмежується міжорганізаційними чварами та конкуренцією в улаштуванні громадських свят (іноді профануючи їх). Коло 80% цих організацій за останні два роки не згадували своїм членам про обов'язок сплатити Національний Даток, бо вони, ледве животіючи, всю свою енергію зуживали на свої власні організаційні потреби, що, зрештою цілком натуральне.

Організація Українського Конгресового Комітету обудована на засаді членства, в ньому не фізичних осіб, а окремих організацій. Для репрезентаційних функцій УКК ця засада, можливо, й вистарчає. Але УКК через окрему кураторію збірає Український Народній Фонд та його розподіляє. Отже тут доходить справа до абсурду.

Річна членська вкладка в УКК від організації до 100 душ $10 і така організація висилає на П'ятий Конгрес одного делегата. Національний Даток на Народний Фонд, з якого утримується і УКК, від однієї фізичної особи, також 10.—дол. Отже організація, що має 100 або 20 чи й 10 членів заплативши 10 долярів членського і 10 ресстраційного, висилає свого делегата, хоч би фізичні члени цієї організації не заплатили на Народний Фонд нічого. Платники ж Національного Датку, що утримують своїми грішми УКК, не матимуть на цьому п'ятому конгресі свого повного заступництва. Бо фактично один делегат від організації буде представляти в одному випадку п'ять, трох, а в іншому випадку 50 чи 30 платників Національного Датку. Наведені тут цифри — це теоретичні припущення, а приблизний образ реальної дійсності. Коли б кураторія Народного Фонду вже видрукувала виказ платників Національного Датку за 1951 рік, як це зроблено за рік 1950., ми мали б правдиву картину з кожної місцевости, що дуже б помогло в організаційній праці УКК на місцях. Через вище згадану організаційну засаду, членами УКК є: парафія, драматичний гурток, політичне угруповання, жіноча рада і тому подібна організаційна клітина.

Покищо, на Народній Фонд платить лише громадська еліта, матеріяльно, переважно, найбідніші люди, і ця еліта, завдяки вищезгаданій організаційній системі УКК, розпорошена по т. зв. організаціях або й поза ними, не може виконати своєї важливої функції ферменту, об'єднувача маси. Коли б вона була організована, могла б рости і притягати до себе й масу.

„Натворили ми тут тих наших організацій, що їм уже ліку не знаємо", але не маємо єдиної міцної української громади; є лише розпорошеність і... її фінансові наслідки.

Відділи і філії УКК, створені з представників місцевих, знову таки, „організацій" будуть лише слабенькою копією сучасної централі УКК і її фінансових недомагань. Найнебезпечніше те, що у відділах і філіях відбуватиметься ця й далі колотнеча між представниками окремих місцевих організацій і ривалізації за впливи і „владу" у відділі чи філії УКК.

Одинокий вихід з цієї ситуації такий:

Фізичні особи — платники національного датку, мусять бути організовані у відділи і філії УКК без місцевих організацій. Лише чотири братсько-запомогові союзи, як виняткові організації, якщо вони й надалі даватимуть фонди на потреби УКК, мусять мати своїх представників і в головній управі УКК.

Творення відділів і філій УКК з фізичних членів — платників нац. датку значно зменшить, якщо зовсім не усуне, шкідливу ривалізацію або й боротьбу груп і партій на терені УКК, оскільки він тепер є не лише репрезентацією. Якщо б якась група набрала переваги у відділі чи філії УКК завдяки чисельній сплаті національного датку, то така перевага свідчила б про патріотизм цієї групи не лише „до глибини серця, а й до глибини кишені", як казав великий український меценат Євген Чикаленко. А цей патріотизм, за даної ситуації, у ЗДА найважливіший.

Ці міркування зовсім не виключають потреби існування багатьох організацій, установ і угруповань, але поза системою УКК.

Ця стаття адресована в першу чергу до статутної комісії, яка приготовляє зміну статуту УКК.

Д-р Степан Дмоховський

Конвенція Лікарів Америки в Шікаґо

Чи можете собі Шан. Читачі уявити 17.000 лікарів „в купі"?

Так, стільки їх було на сто першій конвенції, яка тривала від 9-13 червня. До конвенції була долучена виставка усіх ділянок новітньої медицини. Вистава ліків, апаратів і моделів заняли кілька величезних павільонів, довжиною наших кілометрів, в прекраснім положенню над озером. Експоната було по три ряди в кожнім павільоні. Непроглядна юрба лікарок й лікарів.

Якось так зійшлося, що я в п'ятдесяту річницю одержання лікарського диплому (Краків 12 червня 1902) подумав собі, що треба ж подивитися, як то та медицина тепер виглядає?

Вправді, я не тільки на цій виставці, але давно на протязі моєї довголітньої практики помітив, що та медицина, якої мене учили, це тільки „тіні забутих... теорій"! Навіть мої професори не мали ніякого уявлення, що принесуть грядучі часи...

Кому снилися вітаміни, гормони, кальорії, рентґени тощо?

Лікар мав стетоскоп (приклад до ослухування тонів серця та якого там хрипіння в легенях) і термометр. І якось то йшло! А зрештою, то так було, як то дядьки відповідали... „кличете коли лікаря?" — „ні — прошу пана, ми так самі вмираємо"...

На виставку вступ тільки для учасників конвенції: „я голошу: „Ай ем юкрейнієн, формер Д. П.". Контрольора сміється, припинає конгресову відзнаку й вручає програмку конвенції й вистави. Програмка... 336 сторінок! Спис усіх доповідей, опис 317 стендів з різними експонатами, список кінових показів і т. д.

Виставка просто приголомшує. Множина наукових експонатів, небагато так помислово, оригінально ясно унятих, показаних на чудово виконаних моделях... імпонує. Деякі способи лікування демонструють на живих моделях, напр. переломи костей, масажі, обслуговання серця, та годі все перечислити.

З більш цікавих навіть для лаїків були ви експонати способів штучного віддихання при нещасливих випадках, серцеві недуги, їх перевірка й лікування, косметика (недуги волосся), болі голови (мігрена), слух, методи й апарати для його поправи, далі страшне царство пістрика (рака), туберкульози, полових недуг, врешті секція публічного здоров'я, хірургія, різні операції на моделях, фотографіях. Ще згадати б чудові, кольорові світлини мікроскопових препаратів та рентгенівських знимок різних реґіонів людського тіла. Але цим не згадано навіть сотної частини цього, що тут можна було бачити... і як багато навчитись! Не згадую вже експонатів різних лікарських фірм, виробництв струменту машин, ліків тощо, кожний з яких подає свою прекрасну рекляму, науково обґрунтовану, так, що виходиш обладований кількома фунтами, зрештою дуже цікавої літератури, бо ніяка ненаукова реклама не була допущена.

Змучених колеґів гостять міленькі „ґірлси" чорною кавою, папіросками... но й обов'язково... Кока-колею! Розуміється усе даром.

В Шікаґо є кількадесять молодих лікарів... в цілій Америці кількасот... усі працюють по шпиталях, клініках, щоб здобути нострифікацію диплому та право на фахову працю.

Опускаючи виставку думаю собі... які вислідн медицини побачуть вони за п'ятдесят років?

О! Щаслива Америко, тебе захищували моря — океани! А моїх батьків земля лежала..." при битій дорозі"!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ВСЕ ЩЕ МАЛО ЛЕКЦІЙ І ДОПОВІДІВ ПРО ЛЕНІНСЬКО-СТАЛІНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ,

скаржиться Параскевія Демиденко, секретар климівського райкому партії м. Ворошиловграда (Луганське, Донбас), про дружбу українського народу з великим російським народом, про пріоритет радянської науки, боротьбу проти українських націоналістів — агентів американсько-англійського імперіялізму" читається в системі московської комуністичної „освіти" на Україні.

ПОЛЯ ЗАРОСТАЮТЬ БУР'ЯНАМИ

повідомляє „Рад. Укр." 16 травня в статті „Бур'яновим плантаціям Прикарпаття — дбайливий догляд":

„З запізненням, на низькому агротехнічному рівні посіяли цукрові буряки в Жовтневому районі, який торік зібрав найменший врожай цукрових буряків на Станіславівщині.

...Прогаяли найкращі строки сівби цукрових буряків у Більшовцівському, Б у р ш т инському, Галицькому, Лисецькому районах. Та й тепер тут не квапляться з обробітком посівів, хоч після рясних дощів, що пройшли на Прикарпатті, плантації забур'яніли і чекають робочих рук. Зволікають також шарування в Бучачківському, Б і л ь шовцівському, Станіславівському районах".

„У бригаді Григорія Засць, колхоза ім. Хрущова (Миколаївської області, Снігурівського району) площа бавовнику становить 152 гектари. На ділянці 34 гектари, закріпленій за ланкою Марії Гидимової, бавовник заріс бур'янами так, що й рядків не видно... Не кращі справи в колхозах Баратівської МТС" („Рад. Укр." 14 травня).

УПРАВЛІННЯ ТРАКТОРІВ ПО РАДІО

70 відсотків машиново-тракторних станцій України обладнані радіостанціями „Врожай", через які здійснюється з центральної садиби керування тракторними бригадами, що працюють в колхозах. Коли зважити, що тракторні бригади рідко коли працюють далі, як на 8-12 кілометрів від центральною садибою на віддалі рідко можуть виникати випадки, як такої спішности, щоб вимагати зв'язку по радіо, і що здійснення зв'язку тракторної бригади з центральною садибою на віддалі 8-12 кілометрів мотоциклом, ровером чи з ближчого до місця праці бригади телефонного пункту не являє собою трудность, ця сорадіофікація тракторних бригад, є, мабуть, нічим іншим як вправами трактористів (в військовий час водіїв танків) в володінні радіо для зв'язку й управління танковими військами на полі бою, коли цей засіб зв'язку є майже одиноким. Крім цього „радіовправи" трактористів МТС в час праці витворюють ще й відповідний психологічний комплекс „ударности й напряття". (З „Рад. Укр.", 18-го травня).

НА ДОПОМОГУ ВИВЧАЮЧИМ ІСТОРІЮ ВКП(Б)

„Рад. Укр." 17 травня вмістила велику статтю, „підвалом" через дві сторінки під назвою „Боротьба партії большевиків проти українського буржуазного націоналізму в 1917 році". В цій статті на звичайний московський штиб зпрепарована „історія" національно-визвольної боротьби України в 1917-18 роках. Цілий виклад пересипано густою московською лайкою.

З цієї „історії" годі, розуміється, дізнатися якогось натяку на правду, крізь велику зливу лайок ніби „Українські буржуазні націоналісти, що були давньою агентурою німецького імперіялізму, одночасно продавались американським, англійським, французьким імперіялістам... вороги народу, що намагалися націоналізмом отруїти свідомість українських трудящих, розірвати їх єдиний революційний фронт з російським робітничим клясом і тим самим загальмувати розвиток революції..."

Варто хіба підкреслити один момент, нове повсюдне явище — це виключно інтенсивну, порівнюючи з попереднім часом, і все життя на Україні просякаючу, боротьбу з „українським буржуазним націоналізмом" поруч з ще більше напруженим процесом русифікації.

„ЗНАЙДЕНО" МОГИЛУ С. ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО,

(повідомляє „Рад. Укр.") автора музичної комедії „Запорожець за Дунаєм". Могила є в Москві, на Ваганьковому кладовищі. На надгробній плиті є напис: „Господи, прийми прах його з миром. Семен Степанович Артемовський-Гулак. Умер 6-го апреля 1873 року. 58 лет".

Над „віднайденою" могилою зараз „колектив музичного театру ім. Станіславського і Немировича-Данченка" справляє огидну тризну в роді цих рядків:

„Як відомо, в житті С. Гулака-Артемовського велику ролю відіграв основоположник російської музики, великий композитор Глінка, який багато зробив для того, щоб молодий співак і композитор поїхав в Італію для одержання музичної освіти. Коли Гулак Артемовський повернувся в Росію, Глінка і далі брав велику участь у творчій діяльности українського композитора, допоміг йому влаштуватись в Санкт-Петербурзькому оперному театрі і всіляко допомагав у розвитку його музикальної творчости..."

УКРАЇНКА ДІСТАЛА СТЕПЕНЬ МЕСТЕР-А

Ольга Мусійчук, дочка о. і пані С. Мусійчук закінчила „Карнеґі" інститут в Пітсбурґу, Па., із степенем „Местер оф Лайбрері сайнс". Перед цим п. Ольга закінчила каледж в Йонґставні із степенем „Бечелор оф сайнс ін едюкешен". Була учителькою. Тепер вона займе посаду управительки бібліотек в місті Акроні, Огайо.

Вона дальше поза своєю посадою виступає з сольо співами, як знана і популярна сопраністка. Ольга Мусійчук є членом 74 від. УНС. в Нюкесл, Па.

НАДЗВИЧАЙНИЙ УСПІХ МОЛОДОГО СКИТАЛЬЦЯ

Роман Тимчишин, молодий український скиталець, який приїхав до Америки щойно 4 роки тому, одержав цьогорічну нагороду Загально-Американського Поведенного Драматичного Товариства, по скінченню двірічного каледжу в Ґіббінґ, в стейті Міннесота. Тимчишин проявляє надзвичайні драматичні здібності так, що всі радять йому посвятитися драматичним студіям на університеті в Міннеаполіс, куди він іде по вакаціях. Батько Романа, інж. Іван Тимчишин, працює як гірничий інженер в Чізголм, Міннесота, а мама Софія, з дому Кульчицька, є талановитою піяністкою. Ця українська скитальча родина це гарний приклад тих вартостей, які принесла зі собою до Америки нова українська іміграція. Молодому Тимчишинові бажаємо дальших успіхів на славу нашого народу і нашої прибраної батьківщини — Америки.

УКК і ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

(Початок на стор. 2-гій)

натські рекорди за останні роки, пригадати виступи провідних діячів УКК перед різними урядовими комісіями, навести численні виступи провідних американців на українських імпрезах та їх слова в користь України в Конгресі ЗДА, щоб побачити, що у всіх тих виступах проходить одною червоною ниткою один головний мотив, а саме, безперервна боротьба українського народу за волю, зокрема боротьба проти німецького і большевицького імперіялізму, в першу чергу боротьба Української Повстанської Армії.

І у той час приходиться чути якраз тепер, напередодні Конгресу, численні закиди деяким політичним діячам на терені Америки про те, що, мовляв, УКК, зокрема проф. Добрянський в своїй політичній діяльності в користь української справи, поставив на фальшиву карту, тому, що, мовляв, завтра визвольна боротьба може бути знищена і не буде про що говорити з американцями. Очевидно, коли на знищення визвольної боротьби українського народу ждуть російські імперіялісти, то це зрозуміло, але в українських устах такий арґумент звучить таки дивно. Це тим більше неоправдане, що Четвертий Конгрес, отже й існуючий УКК, приписуючи вирішальну ролю визвольній боротьбі на землях, зовсім не знехтував ролі еміграції і поставив її на належне місце. Четвертий Конгрес ясно заявив зокрема своє позитивне відношення до Української Національної Ради та її Виконного Органу, уважаючи, що вони є „найповажнішим об'єднанням українських сил на еміграції", як теж репрезентантом українців розсіяних поза Украйною. Деклaруючи свою підтримку визвольній боротьбі, зокрема УПА і її політичному проводові, минулий Конгрес задеклярував таку ж підтримку Українській Національній Раді. Водночас, беручи до уваги, що поза УНРадою знаходяться ще серйозні політичні сили на еміграції, Конгрес закликав до повного об'єднання, вважаючи, що власне в рямках УНРади воно можливе і побажане.

Але, хоч від того часу минуло три роки, а від часу повстання УНРади чотири, ті чинники досі не довели до такого об'єднання. В цей спосіб на всіх теренах, де живе українська еміграція, створився фактичний двоподіл, чи триподіл, що в ніякому разі не сприяє зростові українських позицій. Тільки на терені Америки, де досі зобов'язують згадані постанови Четвертого Конгресу і де в УКК об'єднані всі політичні сили старої і нової еміграції, була досі забезпечена єдність і, треба сказати, завдяки ній УКК і всі українці в Америці, що його підтримують, добилися серйозних успіхів.

На жаль, така українська єдність на терені Америки, не вважається принципом для деяких діячів. Вони вважають, що платформа, на якій успішно діє УКК три останні роки, мусить бути змінена. Вони переконують, що допомога визвольній боротьбі на рідних землях і тим, що її ведуть, не є основним завданням еміграції. Тому вони вимагають, щоб УКК сперся виключно на УНРаду і її Виконний Орган, чи Державний Центр і визнав тільки їх, як керівників визвольної боротьби українського народу.

Як бачимо, діло йде про справи дуже серйозні і тому їм треба ближче приглянутися.

Перший документальний фільм у Канаді

В ПОКЛОНІ ТИМ, ЩО ВПАЛИ НА МАКІВЦІ

Коло 40 колишніх Українських Січових Стрільців, згуртованих у Станиці Братства УСС в Торонті, влаштували в неділю 18. травня 1952 в залі Церкви св. о. Николая при 770 Квін ст. Вест. своє традиційне Свято Маківки, що в останній добі нашої історії з водночас святом першого виступу відродженої української збройної сили та першої її перемоги над одвічним ворогом-москалем після Полтавського трагічного бою. До свята запросили УСС-и окремими мистецькими програмами все українське громадянство, а що стрілецька традиція в нас глибока і щира, то не зважаючи на це кілька інших імпрез в тому самому часі, свято стягнуло на залю велику громаду колишніх військовиків та тих, що доражать пам'ять своїх героїв.

Програма Свята Маківки була подумана скромно, вокальну частину її, точніше — дві в'язанки стрілецьких пісень, мав виконати струнний ансамбль М. Яворської, що недавно добув був нагороду на понисі оркестр Торонта. На жаль, вітер повіяв і цей раз Стрільцям в очі і ця точка мусіла в останній хвилині відпасти, бо на два дні до свята, коли програми і афіші були вже готові, батько диригентки несподівано вмер і оркестра не могла виступити. Довелося вибачитись перед численними гостями свята і обмежитись до святочного слова, яким відкрив свято кол. УСС др. С. Булак, реферату про значення Маківки в історії останніх десятиліть соти. Михайла Давосира та висвітлення першого й одинокого мабуть досі документального фільму з життя УСС, що має назву „Шлях УСС до Маківки", який попередив словом до 40 кінових пояснення, що склалися у справжню цікаву лекцію про перші бойові кроки УСС, давав ред. А. Курдидик. І не можна сказати, що свято в такому примусовому та скороченому оформленні втратило щось зі своєї якости та вартости. Навпаки, сама змістовністю та діловістю воно було іншим від трафаретних вимушених імпрез, а прегарно виголошений реферат п. Давосира, справжнього старого вояка, що не займався і в канадійських важких умовинах і, зокрема, показ фільму створили щиру та святочну атмосферу на залі. Перед глядачами, що з запертим віддихом слідкували за кількома десятками картин з 1914 і 1915 років, з організації, вправ, походів та перших боїв Українських Січових Стрільців, ніби проходила знову та колишня і на жаль призабута в турботах буднів дійсність, коли народжувалася нова сторінка рідної історії, проходили знайомі постаті, назви осель і людей, що вже належать до Минулого, але живуть і житимуть вічно в пам'яті Народу. І може цей святочний настрій від пережитого щераз Минулого найкраще було пізнати в моменті, коли фільм і пояснення до нього скінчилися, а вся заля, — кількасот осіб, — піднялися та проспівали так гримко безсмертну с т р і лецьку пісню „Гей, у лузі Червона Калина", як грімко співали мабуть її і ті, пам'яті яких був присвячений цей вечір. Закінчено Свято народним гимном, але на залі, на перших місцях якої сиділи почесними гостями колишні Усусуси, серед них кілька, що брали участь в боях на Маківці, — все сьогодні сивоголові та поважні віком люди, — стояла ще святочна атмосфера і довго ще не розходилися глядачі. Дохід із свята призначено на допомогу інвалідам та неміччинам з-поміж УСС.

Як зачуваємо, Станиця УСС в Торонті задумує своїми скромними силами зробити документальний фільм з життя та боїв УСС до останніх днів існування цієї славетної формації. Цьому задумові можна тільки погратулювати, бо першу частину цього фільму, який показано на Святі Маківки, повинні б обов'язково побачити всі, а зокрема наша організована молодь. Цей фільм — це і те якраз з нашої історії, що вчить і підносить гордість за своїх братів і батьків, а лицарів і героїв України.

А. К.

ГОГОЛЬ В МУЗИЦІ

(До концерту 4-го липня в Ню Йорку).

Що може бути чарівніше від теплої майської ночі з її солодким ароматом свіжих квітів і безмежним, засіяним зірками небом, де усім досить місця, і русалкам і людям, і їх тайним, сповненим кохання зустрічам, і тишині і співам солов'їв, і тріскоті цвіркунів і сумові верб і дрімотному плескові вод?! Що може бути святішим від Різдвяної ночі, з її колядами, гомоном, багатими подарунками, граючими в повітрі сніжинками, глибокими білими снігами, русалками, чортами, що намагаються вкрасти з неба місяць, та ковалем Вакулою, що верхи на чорті їде по океану танцюючих в небі зірок, щоб привезти золоті черевики для своєї коханої Оксани? Де ще можна знайти стільки простору для життьової дійсности та фантазії, як в ці ночі?!

Все, що треба — побачити, а що не треба — не побачити, або навпаки, все, що не треба бачиш, а що треба не помітиш, бо на то є ніч. Всі в ній безмежно вільні і в той же час пов'язані та один одному ставлять перешкоди, але один без другого жити не може.

Ці, чарівній українській ночі та її дивному письменникові Гоголеві ми й присвячуємо наш оперний концерт, який відбудеться 4-го липня ц. р. в 8 годині вечора у Ветговен Гол (210-14 Іст 5 вул. Ню Йорк Сіті).

Скільки життьової гармонії та музики таїли в собі гори, ланн, ліси, ріки та небеса України! Скільки музики виливали жайворонки, солові та веселі хлопці-козаки, жартуючи з дівчатами біля колодязів, у лодках на річці, та в вишневих садках України!

Все це знали тільки багатострунні бандури та Гоголь!

Тому безсмертні твори Гоголя дали надхнення та лягли в основу творчої композиторської діяльности таких композиторів як Римський - Корсаків, Лисенко, Чайківський та Мусоргський.

Завдяки Гоголеві та названим композиторам українська пісня виросла в чудові та музично повноцінні опери!

Наш оперний концерт, присвячений пам'яті Гоголя, має за ціль вирішити проблему українського оперного концерту та поширити популярність Гоголя в музиці.

З усіми, що шанують творчість Гоголя, згаданих композиторів та розквіт українського оперного мистецтва, зустрінемося на цьому концерті.

В. Карагіоз.

Спортові Вісті

ФУТБОЛІСТИ НА НАРОДНІЙ ДІМ

Ню Йорк. — Справа придбання Українського Народного Дому в Ню Йорку найшла належне зрозуміння в кругах наших спортовців. Слідом за пожертвою частинного доходу з „Маланки" на Нар. Дім, УСК підняв влаштування футбольних змагань — турніру, з якого ввесь дохід призначений на цю ж саму ціль. УСК-ові пішли радо назустріч команди УСТ Тризуб — Филаделфія, УСК Січ — Елизабет, та новозасновані Олдбої — Ню Йорк. Вони зголосили свою участь у цих змаганнях, щоб теж причинитися до здійснення так важливого для всіх пляну. Ось так і зорганізовано турнір за Чашу Українського Народного Дому, імпозантну спортову імпрезу, що відбудеться 29 червня ц. р.

Вже самі футбольні зустрічі на грищі є безперечно варті широкого розголосу та чисельної участи глядачів. Це ж вперше на еміграції можна буде бачити в одному змагу чотири українські команди. УСК, Ню Йорк, найстарший наш футбольний клюб у ЗДА, Тризуб, представник нашого спорту на Филаделфію, та Січ, новик, що вперто бореться за покращання його осягів, виступлять у своїх найкращих складах.

Олдбої, Ню Йорк, це новозорганізована команда, яка починає своє існування участю в цій добродійній імпрезі. Склад її — це прізвища, які самі про себе говорять. В дужках поруч прізвищ клюби, краски яких вони заступали: Босий (СТ Україна — Львів), Таращук (Поділля—Тернопіль), Пастушенко (Хортиця—Підгайці), д-р Дицьо (Україна), Сумик (УССК — Львів), Каратницький (Україна), Гошовський (Україна), Баранецький (УССК), Галик (Січ-Перечин), Кравченюк (УССК), Скоробагатий (Лемко — Сянік), Суський (Сян — Перемишль), Кобзяр (Україна, Русь—Ужгород), Магоцький (Україна), Суховерський (Довбуш — Чернівці), Білан (Роксоляна—Рогатин), Панасюк (Поділля), Хоманчук (Буревій — Бібрка), Бих (УССК), і Гусар (УСК — Добромиль). Олдбої вже декілька тижнів тренують, так, що не буде несподіванкою, коли вони виявляться сильним противником, а вже напевно слідна буде в них висока кляса футболу.

Ціль, на яку призначено ввесь дохід із змагань, повинна остаточно притягнути всіх тих, що цікавляться нашим спортом, як теж і всіх других, яким дорога справа Українського Народного Дому. Ця імпреза — приклад гідний наслідування для других українських організацій метрополії, бо ж не є тасмницею, що саме в цих наших спортових товариствах під оглядом матеріяльним не то що не „переливається", але й існує дійсна скрута. Всі вони всетаки однозгідно виявили добру волю і жертвують у потребі часом та трудом. Це відрадне явище повинно впевнити наші громади, що спортовці стоять таки на ідейних позиціях у спорті на еміграції, мимо сильних матеріялістичних впливів окруження. Воно повинно заохотити якнайширші круги громадянства поцікавитись нашим спортом, допомагати йому, родичам дати запевнення, що їх діти можуть стати членами доростів наших клюбів, а в сумі довести до належного зросту нашого спорту на еміграції.

Нехай це сортове свято буде відкріпленням спорту, ділянки, що в нашому житті вже не стоїть облогом.

В. С.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

ЗНОВУ ЛІТ.-МИСТ. ЯРМАРОК

Підбадьорений великим успіхом Літературно-Мистецького Ярмарку, що відбувся в Ню Йорку два місяці тому, Літературно-Мистецький Клюб рішив піти назустріч бажанню численних громадян і тих, що хотіли б піти вдруге, і тих, що не мали змоги бути вперше та влаштовує в дні 28 ц. м. (найближча субота), у тій самій залі Ірвінґ-Гай-Скул при Вашінґтон Сквер в Ню Йорку ще один такий вечір. Найбільшою критикою під адресою першого Літ.-Мист. Ярмарку було нарікання, що програма вечора була „задовга". Тому Управа Літературно-Мистецького Клюбу, виступаючи тепер з цілком новою програмою, завела в ній передусім „реформу скорочення". Водночас більш гармонійно і пропорційно розложено програму між музику і спів, та читане і говорене слово. Очевидно, що збережено той сам принцип при складанні програми, що першим разом: високий рівень продукцій і таку їх різнородність, щоб глядачі і слухачі мали повну насолоду.

Конкретно, виконавцями будуть в першу чергу цих двоє чільних членів ЛМКлюбу, які не з своєї вини не могли виступити вперше: др- Л. Мишуга з промовою і наша славна балеріна Рома Прийма із сольо-танками. Літературу репрезентуватимуть передусім двоє світлих її представників; Федір Дудко прозу (уривок із своїх споминів із останньої війни: подорож автора з Волині до Києва) і Наталя Лівицька-Холодна поезію (читатиме власні вірші). Із молодших авторів виступлять знову два популярні гумористи: Микола Понеділок, що став улюбленцем публіки, прочитає знову сам своє нове веселе оповідання, — і Іван Керницький, як автор веселого монологу, що його виконає п. Ліда Крушельницька. У музичній частині дві точки: Ігор Соневицький гратиме власні композиції (фортепіян) і Ярослав Мигасюк представиться нюйоркській публіці, як скрипак. Співаків буде теж двоє: пані Марта Кокольська (сопран) і Анатоль Радванський (баритон). Конференсієром буде знову Іван Кедрин. Акомпаніямент музичних і співаних продукцій у фахових руках пань Іванни Приймової і Є. Чапельської.

Літературно-Мистецький Клюб замикає цим своїм ЛМЯрмарком цьогорічний свій сезон. На половину липня передбачується Загальні Збори цієї нашої культурницької станиці, яка з'єднала собі широкі симпатії своєю активністю, бажанням щораз розбудовувати себе та йти назустріч українському громадянству в Ню Йорку і в доборі що-тижневих вечорів і щодо вигоди просторої власної домівки. Перед Літературно-Мистецьким Клюбом — важкі часи. У літніх місяцях переривається діяльність власна і піднаємців домівки, тому відпадають прибутки з імпрез і з під-комірного. Самому ж треба платити високе комірне і вдержувати домівку зразково чистою, себто видатки не поменшуються — поверх 500 дол. місячно! Тому оцей Літературно-Мистецький Ярмарок подуманий також, як така дохідна імпреза, яка врятувала б ЛМКлюб бодай частинно з важкої скрути. Українська громада в Ню Йорку, яка високо шанує ЛМКлюб і признає вартість та потребу дальшого існування його, повинна прийняти і цей момент під увагу та не відмовити ЛМКлюбові підтримки, що кожного зокрема коштуватиме дуже мало! Бо присутність на Літературно-Мистецькому Ярмарку в найближчу суботу буде для кожного присмністю, а не якоюсь пожертвою!

К.

Йонкерс, Н. Й.

Пам'яті ґен. Чупринки. Для вшанування геройскої смерти св. п. ґен. Т. Чупринки місц. ООЧСУ і СУМА влаштували святочні сходини громадянства, 13-го квітня ц. р. В програму входили: вступне слово п. Безкоровайного, голови місц. осер. СУМА, реферат п. Рома Глушка і деклямація „Ти вічний серед живих" у виконанні п. Дудара. Того дня в полудне була відправлена панахида в місцевій церкві.

Картівки (Кард партес). В останніх тижнях Амер.-Укр. Клюб при 13 Вашінґтон, влаштував картівку, призначуючи дохід на фонд будови пар. школи у Йонкерс, як рівнож Український Клюб при 49 Єфферсон, приготовив подібну ж імпрезу з доходом призначеним на сиротинець ім. св. Василя у Филаделфії. Громада взяла чисельну участь в обох імпрезах. В останньому часі і другі організації влаштовують ріжні імпрези, призначуючи дохід спеціяльно на фонд будови вище згаданої школи.

Свято Матері. Свято це відсвятковано в Йонкерс в неділю 18 травня. В полудне був відправлений ООЧСУ молебень в церкві св. Михаїла — в намірені українських жінок, тут і там далеко за залізною куртиною проживаючих. Пополудні в церковній галі, заходами Сестер Василянок, відбулася святочна імпреза, яку відкрив своєю промовою місц. парох о. Клос. На дальшу програму зложилися співи, деклямації гуртові і сольові, танок з ляльками, музичні точки п-і Степанії Костецкої на акордеоні, доповідь п-і Н. Кудрик „Становище української жінки за залізною занавісою" та виставка на 3 короткі дії, в якій у головних ролях виступили п. Кульчицка, п-а Тех і уч. Мотрія Островська і др.. Китиці цвітів зі сцени хилилися в пошані приявним Матерям. Імпреза ця, виконана головно найменшими, належала до дуже милих і не одному сльоза радости появилася на оці.

Шаховий турнір. У місяцях березні і квітні відбувся в Амер.-Укр. Клюбі при 13 Вашінґтон вул. шаховий турнір. Підготовкою занялися з рамени ООЧСУ пп. мґр. В. Черевко і Кудрик. Участь взяло 12 змагунів. Перше місце за індивідуальне мистецтво здобув мґр. Черевко, другим місцем поділилися пп. Безкоровайний і Жуковець.

С. К.

Жінка – визначний грач бейсболу

Ґеррісбурґ, Па. — Один з місцевих бейсбольських клюбів прийняв в свої члени двадцятичотирьохлітню стенографістку Елеонору Інґлі та доручив їй взяти участь у відповідальних змаганнях. Дівчина бейсболістка — досі нечуване явище в цій ділянці спорту, що її опанували виключно мужчини. Проте завзята змагунка перемогла упередження мужчин, що ставилися до неї з великим недовір'ям й таки добилася участи в організованих командах та прилюдних змаганнях. Вона часто повторювала, що її захоплення це не примха, а поважна річ й мужчини, нарешті, переконалися, що команда, в якій виступатиме дівчина, не буде загрожена програшем.

Геркімер, Н. Й.

Діти в „Свято Матері".

Рік-річно ввесь американський нарід обходить в другу неділю травня Свято Матері. Вся наша Українська Громада провела цей День також урочисто. В Українській Православній Церкві під час Св. Служби Божої вся наша Громада молитвою благала Матір Божу дати кращу долю Матері Нашій Україні та її многострадальному народові!

Друга частина свята почалась о 2 год. п. п. в верхній залі Українського Народного Дому.

Заля невелика, на 200 осіб, чистенька, гарно прибрана живими квітами. Фронтова стіна завішена заслоною, яка зображає наше рідне українське село. З правого боку в куті образ Матері Божої, прибраний українським вишитим рушником та свіжими квітами.

Коли заля виповнилась, на провізоричну сцену, уладжену місцевим диригентом п. Шкварком, роєм висипали всі діти Недільної Школи, яку провадить місцевий парох. Діти в українських строях, мов квітки на леваді. Кожне з них з квітками, кожне радісно дивиться на свою маму і чекає, коли зможе своїм виступом бодай на хвилину ущасливити свою рідну неню.

Діти розмістились по середині сцени, посідавши на розстеленому килимі, а серед них, на підвищенню, зайняла місце п. Джін Політило, в ролі Української Матері. На тлі українського красвиду живий образ української матері, серед українських дітей, вийшов дуже гарно. Коли все заспокоїлось, і діти і заля, вступним коротким словом, присвяченим матері, місцевий парох о. Іван Данилевич відкрив свято і попросив на сцену молоду маму п. Катерину Кузеляк, яка відчитала свій реферат.

В ньому п. Кузеляк ще раз нагадала про велику ролю матері-українки, яка синів своїх виряжала і благословляла в бій за Рідний Край, яка може ще й зараз в скорботі виглядає своїх синів з походу, а вони, Сини-Герої, давно вже сплять сном Лицарів, поляглих за волю України!

По рефераті одно за другим вставали діти і своїми милими голосами щебетали мамі правду про її посвяту для дітей — для України.

Особливо присмно було бачити на сцені і слухати діточок дошкільного віку.

Всі діти деклямували гарною, чистою українською мовою, а Дана Вацик і Катруся Малаховська сказали свої віршики в англійській мові.

В кінці деклямацій виступили з українськими танцями в честь української матері найменші наші танцюристи; Дана Вацик, Михайлик та Анельця Шкварко.

Слід зазначити, що наше Свято Матері було оригінальне тим, що підготовляли його не окремі особи чи Комітет, а самі батьки — кожний підготовляв свою дитину.

Обсерватор.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 27-го червня ц. р. прийдуть кораблем „Дженерал Тейлор" до порту Ню Йорк на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Мухарський Олег, Наталія, Дітер; Русин Агнеса.

В третю річницю смерти бл. п.

Генерал-Хорунжого ГНАТА СТЕФАНОВА

Лицаря Залізн. Хреста, Хреста У.Г.А. і Хреста С. Петлюри б. Нач. Вождя У. Г. А., Оборонця Львова, Команданта Етапу Армії У. Н. Р., Командира Окремого Кінного Полку в Зимовому Поході, Консула З. У. Н. Р. в Ужгороді

відбудеться в неділю 29 червня 1952, в Ню Йорку в укр. гр.-кат. Церкві св. Юрія, 22 Е. 7 вул. о год. 12-тій за спокій Його душі

Поминальне Богослуження і Панахида

Про це повідомляє Товаришів Зброї та Громадянство

Головна Управа О.б.В.У.А.

ТАРЗАН, ч. 2858. Вихід з засідки.

„Щось погане?, Тарзане?", питався О'Рорке. „Запах коріянів сильний", відповів Тарзан, „Багато їх близько нас".

„Заждіть тут на шляху", він продовжував. „Я піду між дерева, щоб розглянутися кругом".

Без найменшої осторогі, і неначе чарами, гай заповнився криклививми потворно помальованими білоскірими дикунами.